

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

St. Caecilia

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: St. Caecilia

Datum bezoek : 8 december

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Marianne van Teunenbroek

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt onderwijsondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de onderwijsondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar onderwijsondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de onderwijsondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de onderwijsondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
  - Theo van Tilburg, directeur
  - Sabine van Bergen, adjunct-directuer
  - Evert Jan Detz, (grootouder/verzorger van een leerling)
  - Monique Hofland, IB'er
- observaties bij enkele lessen: Een groep 1/2 waarbij de leerkracht buiten de groep een zorgleerling begeleidde, een RT-sessie met een leerling, een groep 4 waar gelezen werd, een groep 7 waar aan spelling gewerkt werd
- een teamgesprek - aanwezig was: een representatief deel van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Basisschool St. Caecilia staat in een nieuwe wijk van Berkel Enschoot, net iets buiten het centrum. De wijk is nog deels in ontwikkeling. De school is gehuisvest in een modern, nieuw gebouw, opgeleverd in 2013. Ook de kinderopvang, voor- en naschoolse opvang en de peuterspeelzaal zijn te vinden in dit gebouw, evenals het consultatiebureau, jeugdgezondheidszorg en de GGD.

De leerlingen staan voor de school te wachten tot zij naar binnen mogen. De deuren gaan om 8.35 open, en de lessen beginnen om 8.40 uur. In de gang staan enkele leerkrachten en de adjunct-directeur om de leerlingen te verwelkomen. Een kind dat jarig is wordt bij de deur opgewacht en gefeliciteerd door de directeur.

Op St Caecilia (onderdeel van het Tangent bestuur) zitten op de peildatum in oktober 2015 316 leerlingen. De school is een afspiegeling van de omgeving, dat betekent dat het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond van ouders gemiddeld tot hoog is. Voor twee leerlingen is een ontwikkelingsperspectief opgesteld.

Op St Caecilia is veel aandacht voor leerlingenzorg maar de school biedt ook een speciale plusklas voor begaafde leerlingen. Zelfstandigheid, verantwoording nemen en sociaalemotionele ontwikkeling zijn centrale waarden voor St. Caecilia.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van St. Caecila weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

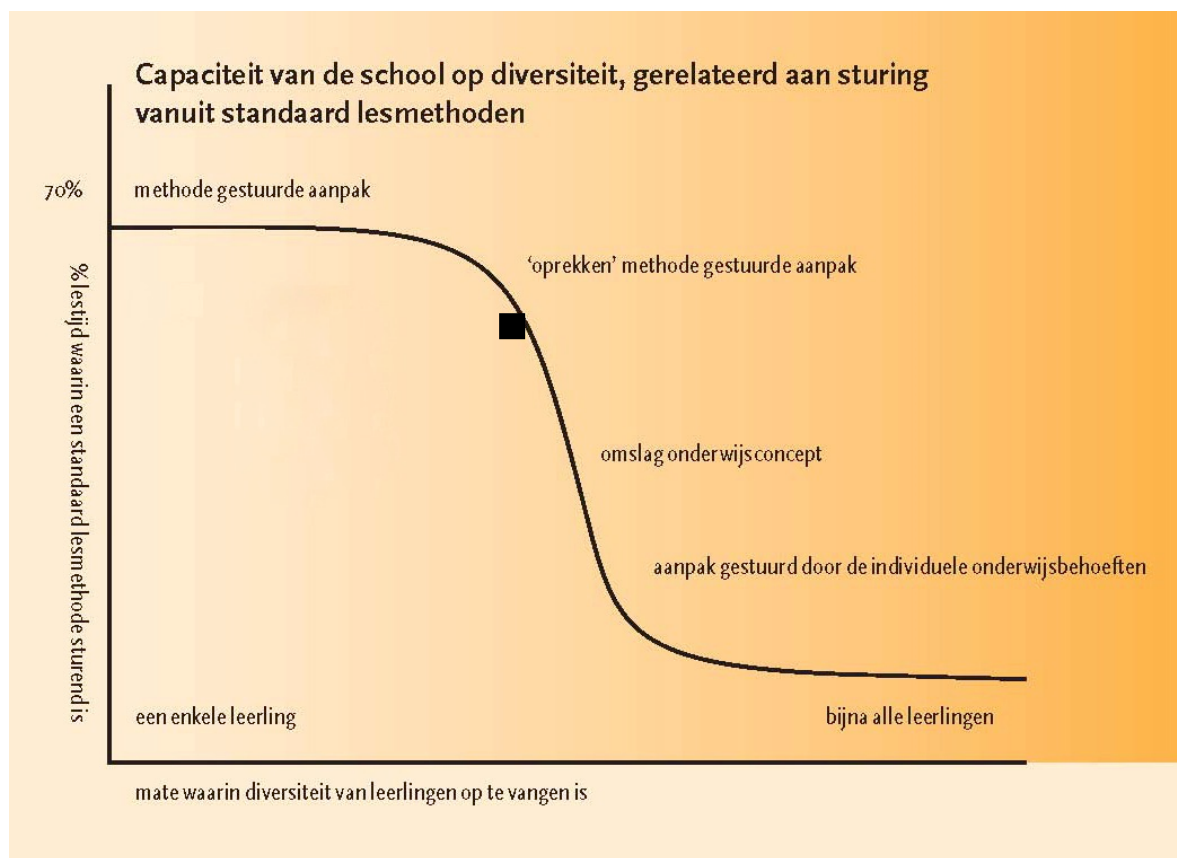
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

St. Caecilia bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
Onderwijsmaterialen te weten: Didactisch: alternatieve methodes zoals Maatwerk, oefenmap DMT. Materialen gericht op zelfredzaamheid: Babbelspel, Kikker be cool. Materialen voor \\
auditive en visuele informatieverwerking: Kurzweil. Daarnaast nog een doelen en \\
vaardighedenlijst voor de plusklas en Streetwise van de ANWB. Ondersteunend bij sociaal
emotionele ontwikkeling: Leefstijl. Methode voor begrenzing van gedrag: Time out beleid
Kompas. Ervaren van successen: Playing for success. De Intermezzogroep voor hoogbegaafde
leerlingen. Tot slot nog aangepast meubilair, aangepast schrijfmateriaal, sissel-kussens,
stilteplekken, solo pappartuur, time-timers.
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise; Een van de leerkrachten heeft een specialisatie afgerond op het
gebied van gedrag, maar op dit moment functioneert deze leerkracht nog niet als specialist.
Verder is er (ervarings-)deskundig op het gebied van hoogbegaafdheid.
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle
ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool
plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Over het geheel genomen is St. Caecilia te karakteriseren als een **netwerkschool plus**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie (1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Basisschool St Caecilia is een afspiegeling van de omgeving, dat betekent de het overgrote deel van de leerlingen van oorsprong Nederlands is en dat de ouders van de leerlingen gemiddeld tot hoog opgeleid zijn. Leerlingen verschillen wel van elkaar wat betreft leerstijlen, maar deze verschillen kunnen over het algemeen wel goed binnen de methodes worden opgevangen, zo werd tijdens het interview aangegeven. Er zijn op dit moment feitelijk twee leerlingen in de school waarbij de reguliere aanpak niet toereikend is er en andere oplossingen gezocht moeten worden. Voor deze leerlingen is een ontwikkelingsperspectief opgesteld.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Hoewel het leerproces op St. Caecilia hoofdzakelijk leerkracht- en methodegestuurd is, wordt er recent meer aandacht besteed aan het leren kennen van de leerlijnen. Dat betekent dat er stappen gezet worden in de richting van het meer loslaten van de methode. In de kleutergroepen loopt hiermee een pilot. De kleuterleerkrachten hebben afgesproken dat de methode niet meer leidend is voor het bepalen van het aanbod aan de leerlingen. In plaats daarvan zijn de behoeften en de ontwikkeling van de kinderen en de doelen voor het jonge kind het uitgangspunt, de leerkrachten ontwerpen zelf een passend programma. Deze ontwikkeling is nog wel in de startfase.

Het beleid van de St. Caecilia is om waar mogelijk binnen de groep te reageren op speciale onderwijsbehoeften. Er wordt dan veelal gekozen voor een individuele aanpak. Voorbeelden van deze individuele aandacht zijn pre-teaching en instructietafels. Een vorm van ondersteuning die buiten de groep geboden wordt is remedial teaching. Het omgaan met verschillen is geïntegreerd in de aanpak van de school. Men geeft aan dat de gekozen methodes veel mogelijkheden bieden om in te kunnen spelen op verschillende leerstijlen, wanneer deze behoefte zich aandient. De school gaat uit van het leerstofjaarklassensysteem.

Het is bij St. Caecilia niet gebruikelijk dat de reactie op specifieke leerbehoeften van leerlingen met het complete team gedeeld wordt. Bij bepaalde thema's zoals het omgaan met pestgedrag en bijvoorbeeld de reactie op opvallend gedrag, worden wel centrale afspraken over de aanpak ervan gemaakt binnen het team.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Indien St Caecilia zich verder zou willen ontwikkelen in de richting van een ondersteuningsschool, dan is de stap die er in de kleutergroepen gezet worden erg interessant om nader te bestuderen. Welke effecten zien de leerkrachten op het welbevinden van leerlingen, en de resultaten? Hoe vinden zij het zelf om zonder methode te werken? Lukt het bijvoorbeeld wel om aan de doelen te werken, is het makkelijker of moeilijker om aan speciale ondersteuningsbehoeften tegemoet te komen?

De opbrengsten van deze evaluatie zou gedeeld moeten worden met het voltallige team, om te bekijken of er (een vorm van) vertaling naar andere leerjaren mogelijk is. Een eigenschap van St Caecilia die positief inwerkt op het werken los van methodes is dat er wordt ingeschat dat 80% van het team

- de leerdoelen beheerst (parate kennis heeft)
- pedagogisch maatwerk kan leveren
- didactisch maatwerk kan leveren

Dit zijn belangrijke kwaliteiten die het mogelijk maken om boven de stof te staan en echt door te kijken naar kinderen een programma te ontwikkelen en te reageren op specifieke behoeften van kinderen.

Een aandachtspunt daarbij is dat op dit moment ongeveer 25% van de leerkrachten het initiatief neemt tot dialoog met leerlingen om het lesaanbod af te stemmen op hun ondersteuningsbehoeften. Dat percentage zou omhoog kunnen, omdat dit van toegevoegde waarde zou zijn op het moment dat er inderdaad voor gekozen wordt om de methodes minder leidend te laten zijn.

Voor het verdiepen van teamexpertise en een team-brede aanpak kan het een volgende stap zijn om elkaar binnen het team ook actief aan te spreken om de beste aanpak voor leerlingen te bepalen of om de aanpak tussentijds bij te stellen.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

St. Caecilia beschikt over een ruim assortiment aan extra voorzieningen. Het is een combinatie van beschikbare experts en diverse extra onderwijsmaterialen op gericht op zowel didactische als pedagogische ondersteuning. Ook leerlingen met een auditieve beperking worden ondersteund, met behulp van solo apparatuur. Daarnaast biedt het nieuwe en ruim opgezette, rolstoelvriendelijke gebouw veel mogelijkheden om stil of juist in groepjes te werken en om extra begeleiding te bieden aan leerlingen die dat nodig hebben.

De twee interne begeleiders werken samen 11 dagdelen, daarvan worden 5 tot 6 dagdelen besteed aan IB-werkzaamheden, de overige dagdelen worden gebruikt voor RT-werkzaamheden. Dit gebeurt individueel maar ook in groepjes buiten de groep of in de groep. Kinderen met EED (ernstige enkelvoudige dyslexie) worden ondersteund vanuit de diverse bureaus. Ook met andere experts rondom de school wordt naar behoefte goed samengewerkt.

Op de groepen zijn geen onderwijsassistenten beschikbaar, er zijn wel stagiaires. Daarnaast heeft de school altijd de beschikking gehad over veel ouderhulp. Deze hulp betreft ondersteuning bij lessen in het computerlokaal, maar ook bij de ondersteuning van het programma Flitsen. Bij het tutorlezen wordt gebruik gemaakt van oudere leerlingen en ouders.

De school heeft een plusklas voor hoogbegaafde kinderen, 15 leerlingen maakten daar in 2014/2015 gebruik van. Een dagdeel in de week komen deze kinderen bij elkaar. De

betrokken leerkrachten hebben een dagdeel tot hun beschikking voor ondersteuning en voorbereiding van hun aanbod in de plusklas.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Wat betreft extra onderwijsmaterialen en beschikbare ruimte heeft St. Caecilia al veel in huis. Ook zijn er experts op het gebied van gedrag en hoogbegaafdheid in de school te vinden. Andere expertise is snel beschikbaar in het netwerk van de school. Het onderwijs wordt voor een groot deel nog wel frontaal klassikaal aangeboden, waarbij differentiatie en zelfstandig werken een grote plaats inneemt. Meer teamexpertise rond onderwijsvormen voor heterogene groepen, zoals coöperatief leren kan voor de leerlingen en leraren het onderwijs aantrekkelijker maken.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Het beleid rondom het organiseren en aanbieden van extra zorg staat stevig bij St. Caecilia. De school biedt extra aandacht aan leerlingen die bovengemiddeld kunnen leren, maar wil ook ondersteuning bieden aan leerlingen die minder goed presteren. De procedures hieromtrent zijn helder en bekend bij het team. In beide gevallen start de leerlingenzorg met de signalering door de leerkracht. De leerkracht biedt zelf extra aandacht en instructie binnen de groep. Eventueel volgt overleg met de IB'er. Het ondersteuningsteam kan helpen bij nader onderzoek. Eventuele handelingsplannen worden opgesteld door de leerkracht in overleg met het ondersteuningsteam en eventueel buitenschoolse hulpverleners. De uitvoering van het handelingsplan kan in of buiten de groep gebeuren. Met de ouders wordt overlegd over de uitvoering van het handelingsplan. Als ondanks de extra hulp op school, de ontwikkeling van het kind blijft stagneren kan externe hulp ingeschakeld worden. er wordt niet gewerkt met de 1 zorgroute maar wel volgens een vaste cyclus van doelen stellen, groepsplannen ontwikkelen en evalueren.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Als het team meer wil profiteren van elkaars kennis en expertise is het aan te raden om de begeleiding van leerlingen regelmatig in het hele team te evalueren. Daarbij zou dan niet alleen gekeken moeten worden naar de ontwikkeling van de leerlingen maar ook naar de eigen aanpak daarbij. Uit de op school gevoerde gesprekken tijdens de audit bleek dat het nog geen vaste gewoonte is om dergelijke evaluatiegesprekken met het voltallige team te voeren, maar dat dit eerder gebeurt tussen enkele verantwoordelijke leerkrachten. De meerwaarde van de bespreking in het hele team is dat er dan meer aanleiding is tot reflectie op het proces (hoe begeleiden wij en waarom, hoe doen andere collega's dat?), en niet alleen op het resultaat (output).

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking van St. Caecilia met partners in de omgeving wordt vooral naar behoefte vormgegeven en is op sommige vlakken wat meer structureel van aard. Samenwerking binnen Plein013-verband is er op verschillende punten: overleg tussen directeuren, overleg tussen IB'ers, deelname aan studiedagen en de aanwezigheid van de consulent. De school verwijst

weinig leerlingen naar het sbo of so, dus de samenwerking met deze partners is zeker niet intensief te noemen. Men weet elkaar wel te vinden wanneer nodig. De samenwerking met scholen uit hetzelfde bestuur (Tangent) is ook niet intensief, maar de IB'ers nemen wel deel aan een netwerk voor Tangent IB'ers.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Indien St. Caecilia de behoefte heeft om zich richting ondersteuningsschool te ontwikkelen, dan zou een eerste stap kunnen zijn om binnen Plein013 op werkbezoek te gaan bij een school die al intensiever samenwerkt met partners in de omgeving. Vooral wanneer deze school overeenkomstige kenmerken vertoont met St. Caecilia kan snel duidelijk worden wat de eventuele vervolgstappen zijn in zo'n traject.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team geeft aan dat er merkbaar meer leerlingen met diverse ondersteuningsbehoeften op school komen. Men vraagt zich daarbij wel af of dit nu onder invloed van passend onderwijs is, of dat het meer komt door de veranderende maatschappij waarbij ouder het lastig lijken te vinden om grenzen aan te geven. De school merkt dat doordat de leerlingen meer ondersteuning nodig hebben in de begrenzing van hun gedrag. Op het gebied van gedrag geeft het team dan ook aan dat de grenzen van de mogelijkheden van de school op dat onderwerp wel bereikt zijn, zij zouden niet meer leerlingen met ondersteuningsbehoeften op gedrag aan kunnen. Het feit dat er verschillen zijn wat betreft leerniveau juicht het team juist toe; leerlingen kunnen leren van elkaar en met elkaar samenwerken. Het gaat echter wel om een bandbreedte van leerlingen die enigszins met elkaar vergelijkbaar zijn. Als een kind een eigen leerlijn zou volgen is het volgens een aantal leerkrachten de vraag wat het doet met een kind als het steeds voelt dat het onder presteert ten opzichte van de rest van de groep. In de kleuterbouw is er voor gekozen om bij wijze van pilot de methode los te laten. De leerkrachten die op deze manier werken ervaren dat dit rust geeft, omdat zij niet het gevoel hebben een vast programma te moeten afwerken, maar dat zij meer kunnen kijken naar wat de kinderen nodig hebben. Zij kunnen zo beter aansluiten op de behoeften van de leerlingen. Meerdere leerkrachten geven aan zich graag volledig te zetten om het uiterste te doen om tegemoet te komen aan de behoeften van leerlingen. Sommigen zijn daarin wat behoudender dan anderen. Wat over het algemeen opvalt is dat het team eensgezind is; op het gebied van omgaan met verschillende leerniveaus zijn we sterk, en zetten we in op zoveel mogelijk begeleiden binnen de groep. Gedragsproblemen daarentegen raken wel de grens van onze mogelijkheden.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☒	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☒ gemiddeld
	☒ hoog
☐	matig
☐	sterk

Basisschool St. Caecilia staat in de gemeente Berkel Enschoot. Het is een nieuw gebouw, iets buiten het centrum van het dorp. De school is een afspiegeling van de omgeving, dat betekent dat het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond van ouders gemiddeld tot hoog is.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

Het aantal leerlingen waarbij de thuistaal anders is dan Nederlands is op de vingers van één hand te tellen.

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

St. Caecilia heeft een vrij homogene leerlingpopulatie; leerlingen hebben voor het grootste deel een Nederlandse achtergrond.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Hoewel duidelijk wordt dat de leerlingpopulatie vrij homogeen is wat betreft achtergrondkenmerken, wordt door de directeur, de adjunct-directeur en de IB'er tijdens het interview aangegeven dat de leerlingen toch redelijk van elkaar verschillen wat betreft het niveau van leren. Het uitstroomniveau naar het voortgezet onderwijs ligt gemiddeld op het niveau HAVO/VWO, maar van dat gemiddeldeervaart de school dat er redelijk wat uitschieters zijn, zowel naar boven als naar beneden. Men geeft ook aan dat er recent meer aandacht besteed wordt aan differentiatie door leerkrachten, wat een mogelijke verklaring is voor het feit dat men de verschillen tussen leerlingen sterker opmerkt.

- *leerstijlen*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Er is onlangs gekozen voor nieuwe taal- en rekenmethodes. Daar kan beter mee gedifferentieerd worden, waardoor het bewustzijn en de eigen kennis van leerkrachten over het omgaan met verschillen groter is geworden. De verschillen in leerstijlen zijn er, maar kunnen over het algemeen wel goed binnen de methodes worden opgevangen. Er zijn op dit moment feitelijk twee leerlingen in de school waarbij de reguliere aanpak niet toereikend is en andere oplossingen gezocht moeten worden.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

- ☐ weinig (minder dan 20 %)
- ☒ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40%)

Op dit gebied doet St. Caecilia al veel, zo wordt in het gesprek aangegeven. Als voorbeeld wordt genoemd dat er in elke groep gewerkt wordt met aparte instructietafels voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij het verwerken van informatie.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☒ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

Men geeft aan dat er preventief veel bereikt wordt door een sterk pedagogisch klimaat.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Hoewel het leerproces op St. Caecilia hoofdzakelijk leerkracht- en methodegestuurd is, wordt er recent meer aandacht besteed aan het leren kennen van de leerlijnen. Dat betekent dat er stappen gezet worden in de richting van het meer loslaten van de methode. In de kleutergroepen loopt bijvoorbeeld een pilot waarbij het programma niet meer leidend voor het bepalen van het aanbod aan de leerlingen, maar de doelen voor het jonge kind zijn het uitgangspunt. Deze ontwikkeling is nog wel in de startfase.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☐ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☐ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Het beleid van de St. Caecilia is om waar mogelijk binnen de groep te reageren op speciale onderwijsbehoeften. Er wordt dan veelal gekozen voor een individuele aanpak. Voorbeelden van deze individuele aandacht zijn pre-teaching en instructietafels. Een vorm van ondersteuning die buiten de groep geboden wordt is remedial teaching.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Men geeft aan dat de gekozen methodes veel mogelijkheden bieden om in te kunnen spelen in deze verschillende leerstijlen, wanneer deze behoefte zich aandient.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De school gaat uit van het leerstofjaarklassensysteem. Dat wil zeggen dat kinderen van dezelfde leeftijd bij elkaar in de groep zitten. Bij de kleuters worden de kinderen de eerste twee leerjaren gemengd.

Groepen: vier groepen 1/2, twee groepen 3, een groep 4, een groep 4/5, een groep 6, 6/7, een groep 7, twee groepen 8.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): **80%**

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **80%**

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: **80%**

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: **25/30%**

Door de keuze voor de taal- en rekenmethode ligt veel al vast. Dat betekent dat er minder aanleiding is om in dialoog met de leerling te gaan. Er wordt wel afgestemd wat er gebeurt en waarom, maar de leerkracht is daarin sturend. Bij de zaakvakken is wel meer vrije ruimte.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☐ teamaanpak

Bij het overdragen van leerlingen van het ene leerjaar naar het andere is de IB'er een belangrijke schakel. Het is niet gebruikelijk dat de reactie op specifieke leerbehoeften van leerlingen met het complete team gedeeld wordt. Bij bepaalde thema's zoals het omgaan met pestgedrag en bijvoorbeeld de reactie op opvallend gedrag, worden wel centrale afspraken over de aanpak ervan gemaakt binnen het team.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Het team bepaalt op welke manier er lesgegeven wordt. Daar worden de ouders wel actief bij betrokken, maar op een informerende manier. De school bepaalt de lijn.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

St. Caecilia wil een zorgzame school zijn. De aanwezige teamexpertise bevindt zich vooral op het vlak van het observeren van kinderen en het bepalen van de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van leerlingen. Het thema executieve functies (zelfsturing) is ook onlangs met het hele team opgepakt.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen op de leslocatie:

- Extra begeleiding

- **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

De twee interne begeleiders werken samen 11 dagdelen, daarvan worden 5 tot 6 dagdelen besteed aan IB-werkzaamheden, de overige dagdelen worden gebruikt voor RT-werkzaamheden.

Dit gebeurt individueel (bijv. aan de leerlingen met een arrangement) maar ook in groepjes buiten de groep of in de groep. Kinderen met EED (ernstige enkelvoudige dyslexie) worden ondersteund vanuit de diverse bureaus.

Er zijn geen onderwijsassistentes, wel stagiaires.

De school kent daarnaast een speciale plusklas voor hoogbegaafde kinderen. Een dagdeel in de week komen de kinderen die daarvoor in aanmerking komen bij elkaar. De betrokken leerkrachten hebben daarnaast ook een dagdeel tot hun beschikking voor ondersteuning en voorbereiding.

Daarnaast heeft de school altijd de beschikking gehad over veel ouderhulp. Deze hulp betreft ondersteuning bij lessen in het computerlokaal, maar ook bij de ondersteuning van het programma flitsen. Bij het tutorlezen wordt gebruik gemaakt van oudere leerlingen en ouders.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Zie bovenstaande. Daarnaast wordt de hulp van een consultant van Plein 013 ingeroepen wanneer daar behoefte aan is.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- alternatieve methodes, nl. Maatwerk, oefenmap DMT
- gericht op zelfredzaamheid, nl. Babbelspel, Kikker Be Cool
- gericht op auditieve informatieverwerking, nl. Kurzweil
- gericht op visuele informatieverwerking, nl. Kurzweil
- anders, nl. doelen en vaardigheden lijst (plusklas), Streetwise ANWB

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Leefstijl
- begrenzing van het gedrag, nl. Time out beleid evt, T Kompas
- het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. Playing for succes
- begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. project leven met een handicap
- anders, nl. deelname aan Intermezzogroep

Aanpassingsvermogen aan kind specifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen: Aangepast meubilair, aangepast schrijfmateriaal, sissel-kussens, stilte plekken en solo apparatuur voor slechthorende kinderen, Time timers e.d.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er zijn drie kantoren op de tweede etage waar RT gegeven wordt. Er is een vide beschikbaar om in subgroepen buiten de groepen samen te werken. Dat is ook op diverse plekken op de gang mogelijk.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Gymzaal/speelzaal

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Op de gang zijn individuele werkplekken gecreëerd.

buitenruimten

Speelplein rondom de school.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	X	visuele beperkingen
	X	auditieve beperkingen
	X	spraak/taal belemmeringen
X		cognitieve beperkingen
X		motorische beperkingen
	X	beperkingen door langdurige ziekte
	X	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
	X	ADHD
X	X	dyslexie
	X	overige psychiatrische aandoeningen
X	X	gedragsproblemen
	X	onderwijsachterstanden andere culturen
X		anders, nl. hoogbegaafdheid.

Een van de

leerkrachten heeft een specialisatie afgerond op het gebied van gedrag, maar op dit moment functioneert deze leerkracht nog niet als specialist.

Vanwege de kenmerken van de populatie is de school (ervarings-)deskundig op het gebied van hoogbegaafdheid. Er is een plusklas waar in 2014/2015 ongeveer 15 leerlingen gebruik van maakten.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW			X	
Bureau Jeugdzorg			X	
GGD			X	
GGZ		X		
MEE		X		
(Kinder)ziekenhuis	X			
Revalidatiekliniek		X		
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht			X	
Politie	X			
anders, nl logopedist			X	
kinderdagverblijven			X	
peuterspeelzalen			X	
kinderfysiotherapie		X		

Met schoolmaatschappelijk werk en de GGD wordt samenwerkt binnen het ZAT. Daar wordt het meeste gebruik van gemaakt.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De leerkracht is verantwoordelijk voor de extra ondersteuning, maar wordt daarbij ondersteund door de IB'er. In sommige gevallen is het wat lastiger om de leerkracht verantwoordelijk te houden, bijvoorbeeld als kinderen erg voor lopen op cognitief gebied. Daarom is er op St. Caecilia een plusklas voor leerlingen die hoogbegaafd zijn. Voor leerlingen die leer- of gedragsproblemen hebben ligt het eigenaarschap wel weer meer bij de leerkracht.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

St. Caecilia wil extra aandacht geven aan leerlingen die bovengemiddeld kunnen leren, maar wil ook ondersteuning bieden aan leerlingen die minder goed presteren. In beide gevallen start de leerlingenzorg met de signalering door de leerkracht. De leerkracht biedt zelf extra aandacht en instructie binnen de groep. Eventueel volgt overleg met de IB'er. Het ondersteuningsteam kan helpen bij nader onderzoek, en er kan een handelingsplan opgesteld worden. Dit plan wordt opgesteld door de leerkracht in overleg met het ondersteuningsteam en eventueel buitenschoolse hulpverleners. De uitvoering van het handelingsplan kan in of buiten de groep gebeuren. Met de ouders wordt overlegd over de uitvoering van het hp. Leerkracht overlegt met het ondersteuningsteam over de vorderingen van de leerlingen en bespreekt of extra zorg gewenst is. Als ondanks de extra hulp op school, de ontwikkeling van het kind blijft stagneren kan externe hulp ingeschakeld worden.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Voor de didactische voortgang wordt gebruik gemaakt van het Cito leerlingvolgsysteem voor taal en rekenen. Ook werd in 2014/2015 gebruik gemaakt van de signaleringslijst sociaal emotionele ontwikkeling. Methodegebonden toetsen bieden daarnaast ook mogelijkheden voor signalering. Bij de kleuters wordt gebruik gemaakt van observatielijsten.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Er wordt niet gewerkt aan de hand van de 1 zorgroute, maar er wordt wel volgens een cyclische en planmatige manier gewerkt. Op basis van kind gegevens worden doelen gesteld en een groepsplan gemaakt volgens de principes van de pdca cyclus.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Pestprotocol, Protocol aanname leerling met een handicap, Protocol dyslexie, Protocol handelingsplan en leerlingsplan, Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen. Protocol onderwijs-leerlingenzorg, Protocol Schorsing en Verwijdering van leerlingen. Internet en e-mailprotocol leerlingen.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ouders en leerkracht/IB'er gaan regelmatig samen met elkaar in gesprek, zowel tijdens spontane momenten als tijdens vooraf geplande gesprekken. Ouders worden als belangrijke partners gezien maar in het bepalen van de aanpak van het onderwijs is de rol van de school sturend. Er wordt wel actief om inbreng van de ouders gevraagd, met name tijdens het vaststellen van de ondersteuningsbehoefte van de leerling. De school ziet de meerwaarde van ouders die thuis ook actief activiteiten uitvoeren met hun kind en probeert ouders hierin te stimuleren en hen suggesties aan te dragen voor passende activiteiten. Samen optrekken is hierbij een kernbegrip.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

St. Caecilia kent de andere scholen in de omgeving. Soms worden er onderling leerlingen verwezen, maar niet vaak, aangezien de scholen onderling niet zo veel verschillen in hun ondersteuningsmogelijkheden.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

De IB'ers van Plein 013 werken met elkaar samen binnen het IB netwerk. Daar ontmoeten de IB'ers van de verschillende scholen elkaar. Op het gebied van leerling ondersteuning wordt verder niet actief samengewerkt met deze scholen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

St. Caecilia maakt deel uit van het schoolbestuur Tangent. Het is bovenschools beleid om in te zetten op leren van elkaar. Dat uit zich o.a. in gezamenlijke scholingsbijeenkomsten en een netwerk voor taal- en rekencoördinatoren.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Met de centrale diensten wordt naar behoefte samengewerkt, zoals de samenwerking met de consulent die in de St. Caeciliaschool aanwezig is en het steunpunt hoogbegaafdheid.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Met de inpassende kinderopvang en peuterspeelzaal wordt goed samengewerkt. Er wordt gezamenlijk vergaderd en er wordt gezorgd voor een warme overdracht van peuters naar groep 1. Daarnaast zijn er worden feesten zoals Sinterklaas en Kerst gezamenlijk gevierd. Richting het VO vindt vooral digitale overdracht plaats. Er zijn ook wel gesprekken, maar naar behoefte. Dat komt om die reden meer sporadisch voor, bij bijzonderheden.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Er wordt weinig verwezen naar het sbo (2 het afgelopen jaar). Het contact met het sbo gaat dan vooral om de te verwijzen leerlingen, en op dat moment is het contact goed. Buiten verwijzingen is het sbo is er geen direct overleg. Contact met het SO komt nauwelijks voor.

Afsluitende opmerkingen:

We bedanken het team voor de warme ontvangst en het enthousiasme waarmee zij ons de St. Caeciliaschool hebben laten zien.